

zaaknummer 2012 T 801

Datum beslissing: 14 maart 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. A.W.E.S van Duyneveldt-Franken, advocaat te
Leiden,

tegen:

wijlen **pater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Minderbroeders Franciscanen
(o.f.m.).

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 oktober 2012. Op 25 oktober 2012 is nog een brief (met bijlage) ontvangen van de juridisch adviseur van klager. Op 19 december 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciaal Overste van de Minderbroeders Franciscanen.

Op 21 januari 2013 is bij de griffie een formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' ingekomen, op 8 januari 2013 opgemaakt en ondertekend door [naam]. Voorts heeft de griffie op 29 januari 2013 nog een brief ontvangen van [naam] voornoemd.

Via de E-mail heeft de Klachtencommissie nog kennisgenomen van:

- een op 7 februari 2013 door [initialen] opgemaakt en ondertekend formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' betreffende aangeklaagde (zaaknummer 2012 T 651);
- een door [initialen] opgemaakte en ondertekende verklaring d.d. 7 februari 2013, met foto's.

Op 26 februari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Duyneveldt-Franken.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. In de periode 1952/1953 hield aangeklaagde met grote regelmaat bedelpreken in de [parochie] in [plaats]. In die periode bezocht aangeklaagde ook grote gezinnen, waaronder het gezin (met 16 kinderen) waarvan klager deel uitmaakte. De oudere broer van klager ([naam]) was misdienaar in genoemde parochie. Zo is ook het contact tussen aangeklaagde en de familie van klager ontstaan. Sommige perioden kwam aangeklaagde iedere zaterdagavond bij klager thuis op visite. Het werd gezien als een eer dat de pater het gezin thuis bezocht. Op één van de zaterdagavonden trok aangeklaagde klager bij hem op schoot. Aangeklaagde begon met kietelen op de dijen van klager, waarna hij met zijn vingers verder omhoog ging langs het been van klager en zijn geslachtsdeel betastte. Klager had een korte broek aan. Klager heeft zich tegen aangeklaagde verzet en maakte zich hierna snel uit de voeten. Hij heeft er – als vanzelfsprekend in die tijd – niet met iemand over gesproken. Het is bij klager bij dit ene incident gebleven.

Tijdens zijn visites bracht aangeklaagde altijd de andere kleine kinderen naar bed, waarbij hij hen aanraakte en bij hen in bed kroop.

Enige tijd later werden alle oudere kinderen van het gezin door vader bij elkaar geroepen. Hoewel klager daar niet bij aanwezig mocht zijn, voelde hij intuïtief aan dat het over aangeklaagde zou gaan. Zoals inderdaad blijkt uit overgelegde verklaringen van een broer en een zus van klager was kennelijk op enig moment aan het licht gekomen dat broer [naam] tijdens uitstapjes seksueel was misbruikt door aangeklaagde. Vader heeft de kinderen verteld dat aangeklaagde 'er niet meer in zou komen'.

Klager heeft begrepen dat aangeklaagde in die tijd in opspraak is geraakt vanwege zijn seksuele misdragingen bij verschillende grote gezinnen. Aangeklaagde is destijds ook per direct ontheven uit zijn functie van aalmoezenier bij de [vakbond].

2.2 Klager heeft het misbruik op het moment zelf als raar en ongewenst ervaren. Sindsdien heeft hij een aversie tegen oudere mannen. In het verleden heeft klager er ook wel degelijk problemen van gehad. Zo vertoonde hij heel agressief en boos gedrag wanneer anderen te veel naar hem keken.

Klager is inmiddels ruim 40 jaar samen met zijn partner. In het begin van hun relatie viel het zijn partner op dat hij vreemd gedrag vertoonde bij ouderen mannen. Dat heeft er toe geleid dat klager zijn partner over het seksueel misbruik in zijn jeugd heeft verteld.

Klager verwijt aangeklaagde dat door hem zijn ontwikkeling die hij als jong kind doormaakte is doorbroken. Klager is door het misbruik zijn onschuld kwijtgeraakt.

Op 33-jarige leeftijd heeft broer [naam] zelfmoord gepleegd. Klager heeft een sterk vermoeden dat er een relatie is met het misbruik door aangeklaagde.

2.3 Het primaire doel van klager is aandacht te vragen voor het seksueel misbruik in de Katholieke Kerk in het algemeen, het seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde in het bijzonder. Klager wil graag erkenning van het seksueel misbruik jegens hemzelf.

Verder is voor klager van groot belang om meer informatie en duidelijkheid te krijgen over de gebeurtenissen met zijn broer [naam] en de relatie tussen het seksueel misbruik dat hem is aangedaan en zijn zelfmoord.

3. Inhoudelijke reactie op het klaagschrift

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat hij geen reden heeft om aan het verhaal van klager te twijfelen, maar ook geen reden om zijn verhaal te geloven. De Overste weet niets af van het door klager gestelde. Wel heeft hij in het persoonsarchief van aangeklaagde een brief gevonden d.d. 12 augustus 1947 van een medebroeder, gericht aan de toenmalige Provinciaal, waarin deze zijn zorg uitspreekt dat aangeklaagde zich misdraagt als hij tijdens het preken van missies op huisbezoek gaat en de Provinciaal vraagt om aangeklaagde daarop aan te spreken. In de brief is onder meer sprake van het in bed kruipen bij kleine kinderen, het maken van seksueel getinte opmerkingen en van ongewenste aanrakingen. Uit het archief blijkt niets over hoe met deze brief is omgegaan. Wel blijkt uit het archief dat aangeklaagde nog datzelfde jaar is overgeplaatst. Het spijt de Overste dat er kennelijk helaas geen aandacht was voor de slachtoffers.

Genoemde brief is de enige aanwijzing in het persoonsarchief dat aangeklaagde zich aan seksueel misbruik heeft schuldig gemaakt. Aangeklaagde was kennelijk iemand die zijn handen niet thuis kon houden.

Het spijt de Overste zeer dat klager naast zijn eigen ervaring ook nog het misbruik van zijn broer [naam] met zich mee moet dragen in zijn herinnering, nog eens verergerd door diens zelfmoord. Het is te betreuren dat het archief daarover geen enkele duidelijkheid verschaft en dat de Overste klager op dit punt niet kan helpen, nu zowel aangeklaagde als zijn broer zijn overleden.

De Overste nodigt klager van harte uit tot een persoonlijke ontmoeting, waarbij hij blijk wil geven van zijn schaamte en zijn excuses wil maken en waarbij hij klager ervan wil verzekeren dat hij met hem meeleeft en zich voor hem verantwoordelijk voelt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat het door klager gestelde feit moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Alhoewel ongeveer zestig jaar zijn verstreken sedert het plaatsvinden van de verweten gedraging, en aangeklaagde niet kan worden gehoord nu hij is overleden, is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden.

Voor de Klachtencommissie is het aannemelijk geworden dat klager in de periode 1952/1953 eenmalig thuis onzedelijk is betast door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke en betrouwbare wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven en ter zitting heeft verteld. De Klachtencommissie heeft tot haar overtuiging laten meewegen de inhoud van:

- de door de Overste aangehaalde brief van 12 augustus 1947, opgemaakt door een medebroeder van aangeklaagde;

- de overgelegde verklaringen van broer [naam], zus [naam] en mw. [naam] (weduwe van broer [naam]);
- de verklaringen zoals weergegeven in het formulier 'toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' van [naam] (en diens aanvullende brief) en [initialen] (ter zitting heeft de Klachtencommissie via de juridisch adviseur van klager vernomen dat [initialen] zelf ook een klacht gaat indienen tegen aangeklaagde bij het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK);
- de verklaring van de heer [initialen] (waarbij aangeklaagde wordt herkend op foto's).

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 6/7 jaar oud.

Aangeklaagde kwam tijdens het preken van missies bij de familie van klager thuis, alwaar hij ook als vriend werd ontvangen. Hij heeft door zijn handelwijze - waarbij aannemelijk is geworden dat hij niet alleen klager onzedelijk heeft betast, maar ook nog andere kinderen binnen het gezin - het vertrouwen dat de ouders (en de kinderen) in hem als pater mochten stellen, ernstig geschonden.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6 Ter zitting is door klager nog bezwaar gemaakt tegen de wijze waarop de Overste in zijn inhoudelijke reactie op de klacht heeft gereageerd. Met name de formulering dat de Overste geen reden heeft om het verhaal van klager te geloven, wordt als zeer grievend ervaren. De Overste heeft ter zitting aangegeven dat hij ook geen reden heeft om klager niet te geloven en dat het hem spijt als hij in zijn formulering niet goed is overgekomen.

Ter zitting is uitgesproken dat wordt bezien hoe hier verder een gevolg aan kan worden gegeven, teneinde een dergelijke situatie - die, zoals door klager aangegeven, voor een trauma-slachtoffer erg kwetsend kan zijn - te voorkomen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie Minderbroeders Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 maart 2013 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter; N.A.M. van Beelen en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De Voorzitter

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Provinciaal Overste van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Provinciaal Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Provinciaal Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Provinciaal Overste.